

Nechceme úložiště

Zpravodaj Spolku Nechceme úložiště Kraví hora

Číslo: 01/2018

Kraví hora opět v šachové partii SÚRAO s občany...

...kterou dle pravidel SÚRAO nelze vyhrát.

Hrozba uložení radioaktivního odpadu na Kraví hoře stále není zažehnána. I přes veškerou snahu poukázat na geologickou nevhodnost této lokality, na vylučující kritéria (stará důlní činnost) a na zátěže, které obyvatelé v této lokalitě už v současnosti mají a budou mít, se SÚRAO snaží o zařazení naší lokality mezi 4 finální.

V tomto zpravodaji vám přinášíme aktuální informace o situaci v procesu vyhledávání úložiště vysoce radioaktivních odpadů.

Dozvíte se o ne/průzkumu veřejného mínění, které SÚRAO hodlá provést mezi 300 občany lokality, o žádosti SÚRAO o nové průzkumné území, které je tentokrát rozšířeno i na oblast obcí Rožná, Dolní Rožinka, Rodkov, a nakonec i to, že obavy z enormní nezaměstnanosti po uzavření těžby uranu se nepotvrdily.

Rád bych upozornil především na průzkum veřejného

mínění, který proběhne již tento víkend, a o kterém se víc dočtete v článku „Chcete u vás průzkumné území? Úřad se zeptá obcí, pak čtyři lokality vybere pro úložiště“.

Touto cestou bych také rád poděkoval všem účastníkům akce „Den proti úložišti“, která se uskutečnila 21. dubna v naší lokalitě. Ukazuje se, že pouze společné úsilí a pravidelná výměna informací může vést k cíli, kterým je poukázat na skutečnost, jak nevhodná a nebezpečná je lokalita Kraví hora pro záměr uložení radioaktivního odpadu.

Výbudování úložiště na Kraví hoře je hazardem na hranici šílenosti, kterým politici riskují znehodnocení naší krajiny pro desítky budoucích generací.

Chcete u vás průzkumné území? Úřad se zeptá obcí, pak čtyři lokality vybere pro úložiště

Z devíti míst, vytipovaných pro budoucí hlubinné úložiště vyhořelého jaderného paliva, se má ještě letos zúžit výběr na čtyři lokality. To prohlašuje SÚRAO (Správa úložišť radioaktivních odpadů) i ministr průmyslu a obchodu v demisi, Tomáš Hüner.

Na všech vytipovaných lokalitách SÚRAO před měsícem prezentovalo výsledky průzkumů a tzv. kritéria pro zúžení výběru lokalit. Kritéria jsou ale definována velice obecně a navíc není stanoveno, jakou váhu budou jednotlivá kritéria mít. Chybí tedy jednoznačný a transparentní postup, podle kterého budou jednotlivé lokality srovnávány, a jak se bude určovat jejich pořadí.

Jedním z kritérií má být i **vstřícný postoj nebo souhlas občanů**. SÚRAO, prostřednictvím pracovníků Akademie věd České republiky, bude již o **tomto víkendu 9. a 10. června realizovat průzkum mezi obyvateli Kraví hory**.

Dotazník, který bude v rámci průzkumu veřejného mínění předložen 300 vybraným občanům, vesměs obsahuje otázky spojené s průzkumným územím, ale nikoliv s úložištěm samotným. Z toho lze usuzovat, že případné vstřícné odpovědi občanů k průzkumu budou zároveň následně vyhodnoceny jako obecný souhlas obyvatel s hlubinným úložištěm.

Kraví hora je SÚRAem prezentována jako lokalita s většinovým souhlasem a vstřícným přístupem k vybudování hlubinného úložiště. Proto prosíme všechny, kteří budou vyplňovat dotazníky, aby si uvědomili, že **SOUHLAS s PRŮZKUMEM znamená SOUHLAS s ÚLOŽIŠTĚM**.

Vyhodnocení kritérií a seřazení lokalit bude probíhat bez možnosti nahlížet SÚRAO pod prsty. A tím vzniká oprávněná obava, že informace o vyhodnocování kritérií budou k dispozici až poté, co bude rozhodnuto – a to je pozdě.

Kraví hora v ohrožení – SÚRAO opět žádá o průzkumná území

Koncem února obdrželi obce od Ministerstva životního prostředí novou žádost o stanovení průzkumného území pro zvláštní zásah do zemské kůry. SÚRAO prostřednictvím odštěpného závodu GEAM žádá o stanovení průzkumného území – tentokrát nazvaného Kraví hora I – na kterém hodlá provádět geologické práce až do roku 2025 – tedy až do doby stanovení dvou finálních lokalit! Průzkumné území se z původních 17 km² rozrostlo na bezmála 28 km².

SÚRAO žádost o nové průzkumné území podalo jenom pár týdnů poté, co soud rozhodl o zrušení předchozího průzkumného území!

Z devíti lokalit zůstanou dvě

Podle harmonogramu SÚRAO má již v roce 2018 dojít k zúžení počtu lokalit z dosavadních devíti na čtyři a v roce 2025 budou stanoveny dvě finální lokality. Nyní tak nastává poslední možnost obcí se ke stanovení průzkumného území vyjádřit, u finálních lokalit při stanovování chráněného území ani při povolování jaderného zařízení obce v ČR již žádná práva nemají. Takže půl roku před koncem mandátního období budou obce rozhodovat o tom, co se bude v následujících 7 letech v obcích dít.

Průzkumy vs. úložiště

Rozhodování o průzkumném území a hlubinném úložišti nelze od sebe oddělit, i když je to tak ze strany ministerstev a SÚRAO prezentováno.

Manipulování s vyjádřením obcí ve smyslu, že „povolením geologického průzkumu obec umožní pouze provedení, nikoli výstavbu hlubinného úložiště“ je jen reprízou toho, čeho jsme byli svědky v nedávné minulosti.

Tvrzení, že případný souhlas obcí s geologickým průzkumem není souhlasem s úložištěm mělo a má v obyvatelích lokalit navodit zdání, že při průzkumu půjde jen o samotné zjištění geologických poměrů v lokalitách, ale na ten podstatný souhlas s úložištěm se obcí bude dotazovat někdo později.

Účelem této manipulace je odpoutat pozornost obcí z fáze rozhodování před geologickými průzkumy a zajistit tím co možná nejhladší průběh rozhodování o stanovení průzkum-

ného území, v němž mají obce alespoň nějakou šanci ovlivnit svoji budoucnost.

Práva obcí musí mít oporu v zákoně

Návrh zákona, který by mohl mnohé změnit, je ve vládní pracovní skupině připravován od roku 2011, ale jeho přijetí je neustále odsouváno. Neobjevuje se v plánu legislativních prací na rok 2018 a ani ve výhledu 2019–2021. Práv běžných v mnoha demokraticky vyspělých zemích se tedy v dohlednu nedočkáme. Co vede stát k tomu nepřiznat obcím práva, která jim mnoho let slibují?

Bude tedy pokračovat stav vzájemné nedůvěry a především nedůvěry obcí vůči státu, který již mnohokrát předvedl, jak ze dne na den dokáže měnit pravidla a porušit tím všechny dosavadní sliby.

SÚRAO práce tak pokračují neustále krok za krokem a to i přes nesouhlasná stanoviska obcí, opírající se v mnohých případech o platná a zákonná referenda. Bylo by přinejmenším naivní domnívat se, že chování státu se poslední krok před budováním úložiště změní.

Chceme jen bezmocně přihlížet?

Ze současné neutěšené situace tedy jasně vyplývá, že je třeba společným a soustředěným tlakem žádat zastavení správního řízení ve věci povolování průzkumného území.

Starostové obcí by měli žádat po SÚRAO řádné seznámení s dosavadními výsledky průzkumů, žádat jasně nastavená pravidla a přesné stanovení kritérií, podle kterých lze dosud zkoumané lokality vyloučit z dalšího průzkumu a podle kterých je naopak odůvodněno zařazení lokality do zúženého výběru.

Požadovat především účinnou možnost obcí do procesu vstupovat. Vše je vzhledem k důležitosti rozhodnutí třeba podrobit diskusi v rámci zastupitelstev a rozhodně i s občany obce.

Údělení souhlasu s průzkumným územím za současných podmínek by totiž znamenalo přivést lokalitu za bezmocného přihlížení obcí až k hlubinnému úložišti.

O úložišti rozhodne 300 občanů.

Ve dnech 9.–10. června bude proveden na lokalitě Kraví hora průzkum veřejného mínění mezi občany. 300 vybraných jednotlivců rozhodne, jestli Kraví hora bude prezentována jako lokalita, která souhlasí s vybudováním úložiště vysoce radioaktivního odpadu.

Proto prosíme všechny, kteří budou vyplňovat dotazníky, aby si uvědomili, že **SOUHLAS S PRŮZKUMEM znamená SOUHLAS S ÚLOŽIŠTĚM.**

Radioaktivní odpad u Bystřice nechceme

Bez vědomí veřejnosti se vytipované území pro plánované hlubinné úložiště vysoce radioaktivních odpadů „Kráví hora“ zvětšilo až k Bystřici nad Pernštejnem. Ředitel Jiří Slovák ze SÚRAO dokonce připustil, že může být vybudováno 3 km od bystřického náměstí a využívat vlečku z vlakového nádraží. Jedná se přitom o vážný zásah do života lidí a životního prostředí, který změní region na stovky let. Podle odborníků nesmí být nad úložištěm žádná obec a v okruhu 3 km od tzv. „horké komory“, ve které se bude vyhořelé radioaktivní palivo překládat do skladovacích kontejnerů a ukládat na stovky tisíc let do podzemí, nemohou lidé žít. Doprava bude probíhat po železnici, takže okolí úložiště může očekávat policejní manévry, protesty a blokády.

Na příkladu Švédska nyní vidíme, jak se mohou vědci zmýlit a snadno může dojít ke katastrofě. Pro švédské úložiště již bylo vydáno stavební povolení, když vyšlo najevo, že měděné kontejnery, ve kterých měl být radioaktivní odpad uskladněn na stovky tisíc let, už po 18 letech vlivem radiace zkorodovaly! Švédský soud proto nedávno stavební povolení zrušil. U nás se počítá s uskladněním 10 000 tun radioaktivního odpadu a podle Wikipedie dokáže vyhořelé palivo zabít člověka za pár minut a plutonium z 1 kontejneru by teoreticky stačilo otrávit celé lidstvo.

Odborníci stanovili pro vybudování definitivního úložiště velmi přísná kritéria – je třeba rozsáhlý masiv horniny bez zlomů, prasklin, podzemních vod, plynů a starých dolů, protože musí být zaručen odvod tepla z kontejnerů a bezpečnost po statisíce let. Starostové jsou tu k úložišti vstřícní a občany o rizicích neinformují! Stát totiž vynakládá každoročně téměř 100 mil. korun jako úplatky vytipovaným obcím a snaží se koupit jejich souhlas. Přesto se starostové z ostatních vytipovaných území bouří a lidé protestují, protože nebezpečné úložiště nechťejí. O naší lokalitě se to, bohužel, říci nedá. Lidé zde nejsou jiní, jenom záměrně nedostávají informace. Je to stejné, jako když radnice podporovala v Bystřici výstavbu jaderného závodu a před občany to tajila. O možném skladování vyhořelého paliva z jaderných elektráren u Bystřice nebyli ale informováni ani zastupitelé města. Chtěl bych připomenout vedení Bystřice n. P., že se podnikatelé a obyvatelé v referendu na podzim 2014 jasně vyjádřili, že jaderné aktivity ve městě nechťejí. Radnice by to měla respektovat a za občany se postavit.

*Ing. Vít Novotný,
zastupitel Bystřice n. P. a předseda spolku Bystřičáci*

Obavy z nezaměstnanosti na Bystřicku se nepotvrdily

Na podporu hlubinného úložiště v naší lokalitě zazníval velice často argument vysoké nezaměstnanosti hrozící po uzavření uranových dolů na Bystřicku. Tuto situaci mělo právě budování hlubinného úložiště vyřešit.

Pomineme-li fakt, že ukončení těžby uranu a budování úložiště na sebe nijak časově nenavazují, je již dnes patrné, že

danou situaci lze při aktivním přístupu zastupitelstev vyřešit. A to i bez toho, aniž by uvrhli lokalitu do další atomové éry!

V Bystřici nad Pernštejnem do průmyslové zóny přišel investor, společnost Cooper Standard Automotive. Nově vybudované haly a rozšíření výroby ze Žďáru nad Sázavou tak nabídnou v tomto roce celkem 300 nových pracovních míst.

Co se psalo o Skalce v roce 1993

(viz přiložené kopie novin)

Náměstek ministra životního prostředí Petra Gandaloviče se ke Skalce a úložišti radioaktivního odpadu v roce 1993 vyjádřil takto:

Pokud se jedná o vybudování podzemního kontejnerového skladu vyhořelého jaderného paliva, jde zde spíše o hledání náhradní důlní činnosti k udržení zaměstnanosti, než o reálný projekt. »

BRNĚNSKÝ VEČERNÍK

27. IV. 1993

Hledá se lokalita pro uložení jaderného odpadu

Na mušce Strítěž

O nedávném rokování v Dolní Rožince na Vysočině, týkajícím se nedaleké lokality Strítěž, na níž by měl být vybudován centrální mezisklad vyhořelého jaderného paliva z elektráren Dukovany a Temelín, nás informoval vedoucí energetické kampaně brněnské nevládní ekologické organizace Hnutí Duha **JAN BERÁNEK**. České energetické závody vytipo-

valy pro centrální mezisklad osm lokalit, na dvou z nich — ve Strítěži a na Příbramsku — již začal geologický průzkum. Během příštích tří let se počet vytipovaných lokalit omezí na tři a úplný průzkum se uskuteční na dvou; jeho předpokládaná cena činí údajně 40–50 miliónů korun. Projekt na skládování ve Strítěži, který je z

Pokračování na str. 3

Pokračování ze str. 1

dílny a. s. DIAMO, uvažuje o oceľových kontejnerách, umístěných ve štolách 50 metrů pod povrchem skály. Radioaktivní odpad z Dukovany a Temelína má být v centrálním meziskladu uložen půl století. Zdá se, že se Strítěž se pro tuto nezáviděníhodnou roli vážně počítá, o čemž svědčí i to, že již v příštím roce tu bude ve skále vyhloubena 700 metrů dlouhá průzkumná štola. Zmíněné rokování, jehož se zúčastnili i zástupci desítky okolních obcí, se proto soustředilo i na rizika, která centrální mezisklad představuje. Vzhledem k množství nevyjasněných otázek se počítá s dalšími obdobnými setkáními.

Hnutí Duha zaujalo k celé záležitosti stanovisko, v němž se mj. uvádí: „Netrvalo to déle než tři roky a naše jaderná energetika začíná narážet na problém, který zastavil jaderný průmysl v mnoha západních zemích — problém radioaktivních odpadů, zejména pak vyhořelého paliva z reaktorů. Právě nevyřešený problém radioaktivních odpadů nás vede k názoru, že si nemůžeme dovořit jejich

množství rok od roku zvyšovat a tak zesilovat riziko. Považujeme naopak za přirozené, že pokud nějaká technologie neumí řešit následky vlastní činnosti, měla by být zastavena. Proto jako nutnou součást řešení krize s vyhořelým palivem vidíme odstavení JE Dukovany a nespouštění JE Temelín.

Naše země má totiž řadu jiných možností, jak zajistit chod národního hospodářství i bez jaderné energetiky. Podle studií expertů SEVEN lze u nás výměnou starých

technologí uspořít 50 procent spotřeby elektřiny (tj. cca 5 000 megawattů), kombinovanou výrobou lze získat dalších 2 000 MW, kapacita obnovitelných zdrojů (vítr, malé vodní elektrárny, slunce, biomasa) dosahuje celkem asi 1 500 megawattů. Záleží už jen na tom, kam budou investovány peníze — jestli dostavba Temelína a budování úložišť pohltí mnoho dalších miliard, nebo jestli jich využijeme k obnově a skutečné modernizaci naší energetiky.“ (mlp)

VÝSTŘÍZEK Z TISKU
ČESKÉ A MORAVSKOSLEZSKÉ
ZEMĚDĚLSKÉ NOVINY, Praha

26. 11. 1993

ze dne

Výměna zkušeností se soužitím s takovým gigantem, jakým je Jaderná elektrárna Dukovany, byla na programu včerejší informativní schůzky starostů v obci Rožné na Žďársku, kam se přijeli podílet s kolegy z okolních obcí o své poznatky starostové z blízkosti jaderné elektrárny. Okolí Rožné se stalo jednou z uvažovaných lokalit,

BUDE V ROŽNÉ ULOŽIŠTĚ?

kde by v budoucnu mohlo být jedno z úložišť vyhořelého paliva z jaderných elektráren. »Jedná se o jednu z osmi vytipovaných lokalit na našem území mezi obcemi Věžnou a Strítěží,« uvedl ing. Jan Teplý, přednosta Okresního úřadu ve Žďáru nad Sázavou. »Veškerá jednání jsou zatím předběžná a informativní. Nešlo by o trvalé, ale dočasné úložiště na dobu třiceti až čtyřiceti let.« Viska Rožná, která se nachází v centru zájmu, má dnes necelou tisícovku obyvatel a od předchozího režimu danajský

dar v podobě gigantického odkaliště sedmnácti miliónů tun radioaktivního odpadu, coby pozůstatku těžby uranu, a skládku s galvanickými kaly. Zdejší šachty zásobovaly uranem v minulosti celý bývalý východní blok. Není proto divu, že občanská iniciativa v Rožné se rezolutně

postavila proti dalšímu provozu odkaliště. Kdo by také chtěl mít za chalupou takové desivé memento minulosti? Nyní se však hrozba rozrůstá ještě o vyhořelé palivo z jaderných elektráren, byť ta jedna na jihu Čech zatím není dokončena. »Paradoxem je, že vybraná lokalita se nachází v bezprostřední blízkosti říčky Nedvědičky,« říká ing. František Škorpič, mluvčí místní občanské iniciativy. »Ta po deseti kilometrech vtéká do Svratky, která se má stát z rozhodnutí zastupitelstva města Brna zdrojem pitné vody pro tuto metropoli.«

Jiří ČADA

» Při případném posuzování bylo s velkou pravděpodobností odmítnuto z bezpečnostních, ekonomických, etických a technických důvodů i bez ohledu na veřejnost. «

Nabízí se otázka, kdo má zájem na budování skladu jaderného paliva v tak ekologicky zatížené oblasti jakou Dolnorohánecko bezesporu je!

Zdroj: Calla

Poděkování.

Děkujeme všem, kteří se účastnili na přípravě tohoto zpravodaje. Většina materiálů byla čerpána z webu nechcemeuloziste.cz. Část textu byla redakčně upravena.